

KISS LÁSZLÓ: VERSEK

MÁGNÁSKRIPTA FALUN

Himesfalú, jámbor, tán búboskemence,
bent Gedeon, Rachel, — Jóska, Pista egyse...
Ó, szóltan porladó mágnásurak csontja,
ki az, ki nyugvástok vajniként megrontja?

Könnyez a füzetek, mi kaputok őrzi
— tán a levelében bubánatos őz ri,
karcú, mint az állat, mit megbámulátok,
míg könnyű puskából golyóval szórtátok.

Mi bolygathat mostan, tán az örökélet,
Nirvána vagy mennyhely? Szép kiváltságosan
fehér csontjaitok, a téglafal megett
porladoznak talán éppen, kótyagosan.

A természet tarkán, buján körülhintáz,
vén cserefamester este mesét horkol
— s nem polgári álom, cimeres, gerófi —
biztos nem anyámról, aki strimflit horgol.

Hogy nyugvásotoknak parasztszag ne ártson,
a látni akaró, benézhet, de — rácson.
Falunkban az új gróf tilalmat tett közé,
hogy holtotokban se legyetek a közé...
— — — — —

Forró unalmas dél. Néhány gatyás gyermek
más játékszer hijján, kavicsot szemelget,
a ciráda résén bedobják, nagyot pang,
öblösen felszisszen, mély torkát kitarja
s kiordít a visszhang.

UT

Porosan int, orozva visz,
kis kanyarokba elmerül,
kifekszik eléd bágyatag
a síkságon, majd hegyre dül.

Övezi fa és kék mező,
övezi árok, lábnyomok,
ház, pajtával szeretkező, —
övezi vándor és homok

Jár rajta minden, mit a gond
más határokra kergetett.

*de a porában peng a gomb
és játszanak a gyermekek.*

*Kifekszik néha felemás
oszló gebék, kihült ebek,
katonák, tankok, trénsorok,
és Jézusok és Péterek.*

NAPKELETI BÖLCSKÉNT . . .

*Én voltam az, aki teveháton
égő homokban mentem a jászol elé.
Vezetett engem kis mécsesek lángja
kelet felé.*

*Én elmentem... Ti nem voltatok ottan,
a sötétben csak mécssem vágott léket,
néztem, magamban elfogultan
az örömszüléket.*

*Néztem a kiseded roppant testét,
amint sivaltott s mellet keresett
— hasonló eset,
mint mikor a szomszéd ács nyomorúra
negyedik gondteher esett
Láttátok vón' az uj Heródes császárt
autón suhant, kisededet ölni,
s a drága vért dús csekkkel letörülni.*

TEHÉN

*Zöld dülő dús füvű delén
látalak legelni, Te jámbor tehén
a fűből ugyan mit is szívna inyed
mint jóságát, békességét a szivnek.*

*Nyakad lenyúlva, mint okker patak.
Bársony ruhád de kedves, jól szabott,
a vig festő, ki az egészszet festé
hátadhoz barna foltokat csapott.*

*És mily mélysége van a két szemednek,
bánatos tiszták és ők is legelnek.*

*A farkad kedves körözéssel paskol
zöld legyeket, mik ellepnek, a fartól.*

*Ily jámboran értél meg a tilóra,
felszabnak szügyre, felsárra, kilóra.*

*Legfőbb rokonod, Názáreti volt az —
ki mint Te, igen csunya mód megjárta:
elárulta őt ellene, barátja.
De tudom, mint ő, Te is megbocsájtasz.*

DÜLÖNG AZ UCCA, LÁMPA ÉG...

*Dülöng az ucca, lámpa ég,
köd a vére, lila és kék,
mi most sikongva elfoly —
vagy én dülöngök? Nem tudom,
nem firtatom, mert már unom,
mi vár rám mikor és hol?*

*Nincs rendőr itt. Most meglesem
mint vetkőzik szép kedvesem,
ingét mint félve bontja,
áthajlok a vaskaron —
vár rám (és már-már akarom)
a szürke folyó s a kompja.*

*Dörmögök félve ridegen,
bár nézése nem idegen, —
lám kedvesemnek melle
ott uszik, párál a habon:
sikoltok s szét tárom karom
s uszom puffadtan vele.*

II. JÓZSEF ERDÉLYI UTAZÁSA 1775-BEN

(A bécsi Állami és Udvari Levéltár eddig még kiadatlan aktái alapján.)

Írta: FEJTŐ FERENC

József szenvedélyes utazó volt, a XVIII. század „walesi hercege“, habár utazásának indító okai különböztek Edwardéitól. Az év nagy részét Béctől távol töltötte. Nem szeretett otthon lenni, mert úgy érezte, hogy nincsen otthona. Menekülni akart az egyenletlenségek, a veszekedések, a félreértések elől, amelyeket Bécsben, anyja közelében nem tudott kikerülni. Amikor utazott, a maga ura volt. Szívesebben volt rangja-rejtett „gróf Falkenstein“ — rendszerint ezt a nevet használta utazásai közben — mint korrégens. De csak a veszekedések elől menekült, nem az uralkodói feladatok elől. József egyáltalán nem „szórakozni“ ment. Az ilyesmi igen távol állt tőle.

Minden évben részt vett a felváltva hol Csehországban, hol Magyarországon, hol Szlavóniában tartott hadgyakorlatokon. József katonaember volt: személyesen akarta ellenőrizni hadseregének állapotát. A gyakorlatokon kívül igen gyakran utazott el szemlét tartani a különböző határ-